

מסורת הש"ס

א) [תוספתא דזכורים פ"ג], ב) [לעיל ס:א], ג) [מגילה יח:ד] שביעית פ"ג מ"ו ר"ה י:י, ט) [נפחוס נה:א] ו' נדה לו: א' ק. כלאים פ"ז מ"ד, ח) [נמשנה דכלאים וכן בירושלמי ליתא דברי ר"מ וכן מוכח מתוס' דצ"ק ק. ד"ה מחילת וכו' דתם משנה ר"מ וכו' וכן כהנא"ש ליתא], ט) [לעיל פא:א, י' [ע"ב], ק) [שמות לד:א] ו' [ויקרא טו:, פ"א] אן זה,

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ליה חדשה ט' שצ"ד מושקין לקידוש החדש: ב) תר"ה ר"י ט' והתירו הגפנים ומשמע התם וכו': ג) בא"ד אן אדם אוסר דבר שאינו שלו כג"ל ומינת בכלאים נמחק:

מוסף רש"י

דחייש לייחדהא. נמקום שהיחי מחמתר ורביס מקוילן (ומגילה יח:). יעקור. לפי שקלטה שביעית (ד"ה י:). לדברי האומר שלשים. יום שביעית צריך שלשים. לקלטה ושלשים. לתוספת (שם). כמה יהא קישוריה. דלא אחא לדי ויבה בכל דמיס שמהא. אפילו ארבעים או חמשים יום. אס לא שפחה יום אחד סמוך ללדיה לא אחא לדי ויבה ולא יהא יולדת בוב (נדה ד:). דידיה חדשה. דיה אס נטיהר את הקושי חדש אחד. היינו תשיעי. אבל קשמה שלשה בתוך י"א ימי ויבה בחדש השמיני. ואפילו מקשה והולכת כל תשיעי יהי וז יולדת בוב מחמת שלשה ימים של שמיני (שם). הרי זה קדש. אסר את המזואל (ב"ק ק:).

ליתא למתני'. דקמני לר' יוסי^א אנדרוגינוס מאכיל את אשתו בתרומה: **מקמי כרייתא.** דקמני לר' יוסי ספיקא הוא: **מדשנקה רבי יוסי לר' שמעון בן זוגיא.** דלחיי רבהיה במתני' ואיירי בצרייתא לחודיה ש"מ הדר ביה ולאו תנאי היא דמימא סמי תנא דצרייתא מקמי תנא

דמתני' דאי תנאי היא תרוייהו הוה תני להו נמי בצרייתא ומפין לדרבי שמעון כדאפכה לדרבי יוסי: דחייש **ליחיודא.** דאמר שמואל כהמולץ (לעיל דף מה). הלכה כרבי יהודה בשומרת יבם שקדש אחיו את אחותה ומהכא אמרינן לה במס' מגילה צ"י הקורא (דף יח:): **סלגס כרבי יוסי.**

דמתני' ואמרי צי רב היינו רב הונא כדלקמן^א ופליג אדאמנן לעיל אליבא דרב ליתא למתניתין ובהרכבה לקמן מפרש לה וכן קושי וקידוש וכוולחו איירי רבי שמעון כהדיה הלכך מסתברא דלדר' יוסי דמתנני' קאי דלחיי רבי שמעון כהדיה: **יעקור.** דקא קלטא שביעית דאין הרכבה קולטת בפחות משלשים יוס: **לריד שלשים ושלשים.** כדי שתקלוט שלשים לפני שביעית דכל שלשים לפני שביעית כשביעית דמו דנפקא לן מצהריס ובקלרי טשבות^א במשקין בית השלחין (מ"ג א:): ג' ו'. ג' לקלטה שתקלוט קודם זמן האיסור: **כמה יהא קישוי.** דקיי"ל (נדה דף לו:): כנדה דלחוריתא המקשה בתוך י"א שבין נדה לנדה ורואה דס ג' ימים רלופים מחמת צער וולדה אינה צאה לדי ויבה להיות זכריכה ספירת ו' נקיים כיוולדת בובז אלא ימי טומאת לידה כיוולדת גרידתא דתניא (שם) כי יובז יובז דמה^א דמה מחמת עגמה ולא מחמת ולד וכמה יהא קישויה דלחרי' מחמת ולד הוא אפילו מ' או חמשים יום קודם לידה: **דייה חדשה.** חדש תשיעי שהיא יולדת בו ופעמים שאין יותר מיום או יומים

כגון שילדה צב' כחדש אין הולד מטהר אלא דמים שראתה מר"ח ואילן שאין צאה על ידו לייבה אס לא ראתה ג' ימים רלופים קודם ר"ח דקסבר ר' יהודה שיפורה גרים ^א) (שופר שצית דין תוקעים לקידוש ^ב) גורס הקשו) ופעמים שהוא מטהר את כל החדש כגון אס ילדה בסופו ואין הטרהרה אלא מויבה אבל מנדה אינו מטהרה צימי נדה ואס שפחה מן הנעבר סמוך ללידה יום אחד אף מויבה לא טהרה והרי היא יולדת בובז וצריכה ו' נקיים דאגלאי מלתא דנער קמא לאו מחמת ולד הוה: **קידש.** לשון פן תקדש (דברים כג). אסר תצותא חצרו ותייב לשלם: אמרי

הלכה בר' יוסי באנדרוגינוס. פירש כגונטרס דכרבי יוסי דמתניתין פסק דככל הנך מילי דחשיב הכא אנדרוגינוס הרכבה וקושי וקידוש כולם משניות הם ואיירי ר' שמעון כהדי רבי יוסי ש"מ דאאנדרוגינוס דמתני' קאי א) ועוד דלחרי צי רב היינו רב הונא ושמע' ליה לרב הונא דאמר לקמן משמיה דרב אנדרוגינוס חיבינן עליו סקילה משני מקומות ^א) ופליגי אדאמרנן לעיל אליבא דרב דליתא למתני' מדקאמר דליתא משמע דסבר כצרייתא כדמדקדק לקמן אדשמואל דסבר כר' יוסי דמתני' מדקאמר ליתא לצרייתא והיהא דהמפלת סבר רב נמי כר' יוסי דצרייתא גבי טומטוס ואנדרוגינוס שראו לובן או אודם והשתא אמוראי ניניהו ואליבא דרב: **לדרברי האומר שלשים צריך א'** ושלשים. פר"ת דלאו אשביעית קאי דלענין נטיעה ליכא תוספת שביעית לאסור נטיעה הנקלטת בתוספת שביעית ^א) אלא לענין ערלה קאמר וה"ק לדרבי האומר שלשים לקלטה לריך לגבי ערלה שלשים ושלשים ואר"י דסוגיא דפ"ק דר"ה (דף י: ושם) מוכחת כן גבי הא דתניא אחד הנוטע ואחד המצריך ואחד המרכיב ערב שביעית שלשים יום לפני ר"ה ערלה לו שנה ומותר לקיימן שביעית כו' ודייק התם דלא מיתוקמא כרבי אליעזר דאמר שלשים יום בשנה חשויים שנה משום דלדידיה שלשים ושלשים צעי ומוקי לה כרבי מאיר דאמר יום אחד בשנה חשוב שנה דיוס שלשים עולה לכאן ולכאן ואס איתא דרב נחמן אמר רבה בר אבוא אשביעית קאי שפיר מיתוקמא היהא דאחד הנוטע כר' אליעזר ולא הזכיר התנא אלא שלשים שנחשבים שנה וזאתן שלשים של קלטה לא הזכיר כמו שצמתני' דאין נוטעים דמייתי הזכיר ל' של קליטה ושייר שלשים של התוספת הנחשבין שנה: **קידוש דתנן בו'.** אע"ג דפסקי' בהגוזל (צ"ק דף ק. ושם) כי הך דר' מאיר דדאין דינא דגרמני מ"מ אפשר דהלכה כר' יוסי כהא דאמר לא קידש ואפשר דר' יוסי מודה לר' מאיר דאס קידש דחייב בחצריתו והתם לא מייתי אלא דמהכא שמעינן דדאין דינא דגרמני ולענין דינא דגרמני הוא דפסקין כותיה בעלמא אבל הכא הלכה כר' יוסי דלא קידש: **המסבך.** הוא הדין הזורע כההוא עובדא דמייתי רבי יוסי כסיפא אלא נקט המסבך משום רבותא דרבי מאיר דאף במסבך אסור:

רבי יוס אומר בו'. כסיפא מייתי רבי יוסי מעשה באחד שזרע כרמו של חצרו והחיר רבי עקיבא אף צזריעת תצואה דהוי כלאים דלחוריתא התייר אס כן הא דאמר בהקומץ זוטא (מנחות דף טו. ושם) מעשה באחד שזרע כרמו של חצרו סמדר ואסרו חכמים את הזרעים והתירו הגפנים ומשמע ^א) דבשאר זרעים דהוו דרבנן איירי אבל בקנבוס ולוף או ה' המיניים שהם כלאים דלחוריתא היו אסורים גם הגפנים שאינן של זרוע אס כן לא אחיא היהא דמנחות כרבי יוסי אף על גב דפסיק שמואל כותיה אלא כרבנן ורב הונא אמר רב אמר נמי בסמוך דאין הלכה כרבי יוסי והא דלא מוקי התם כרבי יוסי ונימא דהמירו הגפנים אפילו בכלאים דלחוריתא היינו משום דקסבר לדרבי יוסי אפילו זרעים מותרים דכיון דמן המורה אין אדם אוסר ^א) בכלאים דבר שאינו שלו אין כאן כלאים והכל מותר:

הערל פרק שמיני יבמות

פג.

בריה בפני עצמה בו'. אר"י דהאי צריה לא הוי פירושו כגון צריה שצמקומות אחרים שאינו ספק אלא צריה דקאמר הכא היינו שהוא ספק כדקאמר ולא הכריעו צו כו' וכן משמע בהמפלת (נדה דף כה). דאמר רב טומטוס ואנדרוגינוס שראו לובן או אודם

אין שורפין עליו את התרומה ראו לובן ואודם כאחת שורפין עליו את התרומה אלאמא כהדיא משוי ליה רב ספיקא והיינו ע"כ כר' יוסי דצרייתא דלר' יוסי דמתני' זכר הוא וקשה דתמוספתא דזכורים (פ"ג) מסיים בהך צרייתא דשמעתין אבל טומטוס אינו כן אלא או ספק איש או ספק אשה מכלל דאנדרוגינוס לא הוי ספק אלא אינו לא איש ולא אשה ועוד מלתת"ק דר' יוסי דתוספתא דזכורים הוי אנדרוגינוס ספק ומטמא באודם כנשים ובלבון כאנשים מכלל דלר' יוסי לא הוי ספק ואר"י דהתם ה"פ אבל טומטוס אינו כן כמו אנדרוגינוס שהוא ספק מחמת שהוא צריה משונה משום שיש לו זכרות ונקבות והוא ספק לעולם אבל טומטוס אינו כן אלא ספק שהוא איש ודאי או אשה ודאית אלא שהוא מכוסה ואין ניכר ואס קדש ונקרע וגמלא זכר אגלאי מילתא דמתחלה היה זכר ודאי וכן אס נתקדשה וגמלאת נקבה ור' יוסי לא פליג אתנא קמא אלא לפירושי טעמא דתנא קמא קאתי אע"ג דקתני ר' יוסי אומר אי נמי כולה ר' יוסי היא ותני שרבי יוסי אומר ועי"ל דפליג אמאי דקאמר תנא קמא (שם) הריני מיר שזה איש ואשה פירוש שניהם צין איש צין אשה הרי זה נזיר ועלה פליג ר' יוסי שאין חשוב איש ואשה אלא או זה או זה ות"ק סבר שחשוב שניהם במקלאת כאיש ובמקלאת הוא כאשה וקאמר נמי ת"ק הריני מיר שאין זה לא איש ולא אשה הרי זה מיר לפי שאין זה לא איש גמור ולא אשה

גמורה: **רבי יוסי אבר זוגיה בו'.** תימנה דלמא הדר ביה מצרייתא לגבי ר' שמעון דמתניתין: **בי מתעקרא מתני' לא חייש.** ואע"ג דכמה משניות סוצרות דאנדרוגינוס ספק צפ' אס לא הביא (שבת דף קלד:) ובמהפלת (נדה דף כה. ושם) ובפרק על אלו מומין (בכורות דף מה. ושם) מ"מ לר' יוסי אנדרוגינוס הוא זכר שהמשנה היא עיקר מן הצרייתא ומ"מ דייק שפיר לקמן דאנדרוגינוס לשמואל זכר הוא אע"ג דכמה משניות סברי דספיקא הוי דאס איתא דסבר כהנהו משניות לא היה אומר דליתא לצרייתא דכיון שחופס אותה סברא עיקר היה לו לומר דצרייתא היא עיקר שאומרת כן לרבי יוסי:

אין שורפין עליו את התרומה ראו לובן ואודם כאחת שורפין עליו את התרומה אלאמא כהדיא משוי ליה רב ספיקא והיינו ע"כ כר' יוסי דצרייתא דלר' יוסי דמתני' זכר הוא וקשה דתמוספתא דזכורים (פ"ג) מסיים בהך צרייתא דשמעתין אבל טומטוס אינו כן אלא או ספק איש או ספק אשה מכלל דאנדרוגינוס לא הוי ספק אלא אינו לא איש ולא אשה ועוד מלתת"ק דר' יוסי דתוספתא דזכורים הוי אנדרוגינוס ספק ומטמא באודם כנשים ובלבון כאנשים מכלל דלר' יוסי לא הוי ספק ואר"י דהתם ה"פ אבל טומטוס אינו כן כמו אנדרוגינוס שהוא ספק מחמת שהוא צריה משונה משום שיש לו זכרות ונקבות והוא ספק לעולם אבל טומטוס אינו כן אלא ספק שהוא איש ודאי או אשה ודאית אלא שהוא מכוסה ואין ניכר ואס קדש ונקרע וגמלא זכר אגלאי מילתא דמתחלה היה זכר ודאי וכן אס נתקדשה וגמלאת נקבה ור' יוסי לא פליג אתנא קמא אלא לפירושי טעמא דתנא קמא קאתי אע"ג דקתני ר' יוסי אומר אי נמי כולה ר' יוסי היא ותני שרבי יוסי אומר ועי"ל דפליג אמאי דקאמר תנא קמא (שם) הריני מיר שזה איש ואשה פירוש שניהם צין איש צין אשה הרי זה נזיר ועלה פליג ר' יוסי שאין חשוב איש ואשה אלא או זה או זה ות"ק סבר שחשוב שניהם במקלאת כאיש ובמקלאת הוא כאשה וקאמר נמי ת"ק הריני מיר שאין זה לא איש ולא אשה הרי זה מיר לפי שאין זה לא איש גמור ולא אשה

עין משפט ונר מצוה

קלח א מיי פ"ג מהל' אשות הלכה כד ופ"ב מהלכות נזירות הלכה י:

קלח ב ג ד מיי פ"ג מהלכות שמיטה ויובל הלכה יא סמג לאין רסו:

קלח ד מיי פ"ז מהל' איסורי ביאה הלכה א סמג לאין קוח:

תוספות ישנים

ב"רשבקה ר' יוסי לבר זוגיה. וא"ת ומגלן דצרייתא עיקר דלמא ר' יוסי אמר הצרייתא ברשא ושמע לר' שמעון הא דמתני' וסבירה ואמר נמי כותיהו והדר ביה מצרייתא ומתני' עיקר אין זה קושא דהא כהנא הוא דמתני' קדמה לצרייתא כ"ל עוד אומר רבינו נתנאל מדקאמר ולא הכריעו בו חכמים משמע דשמעיה לחכמים שהכריעו בו לנעשות מוכר והוא לא חשיב ליה הכרעה בירודה דמשמע ולא הכריעו לא הכריעו היטב והיינו מנ' שמעון שהכריע בו לחשוט מוכר והוא לא סבר כן: א) וראיה לדרב דרמני' יוסי דמתני' פסיק דאי כרבי יוסי דצרייתא תרמי דרב נמא לי לומר דהלכה כר' יוסי: ב) אבל י"ל משהיה דלקמן דהא דסבר דחייב עליו מב' מקומות היינו משום יתורא דואת זכר ו' [ויקרא יח] דמבייבן ליה ומ"ת קשיא דהא ודאי אי לאו זכר לא רבייה קרא אכן יש לדחות דודאי גבי סקילה שאני משום דגלי קרא דהיי נמי אשכחנא דר' יהודה אמר לעיל (עב:) אנדרוגינוס שקדש קידושו פסול מפני שהוא ספק איש ספק אשה וצפי ר' אליעזר דמליה משמע (שבת קלד:) דשרי ר' יהודה למול אנדרוגינוס בשבת וא"כ ודאי טעמא משום דגלי קרא יתורא ד' (המול) ימול כל זכר (בדאשית ז יב) דמרי ליה והכא נמי גבי סקילה שאני דגלי קרא: ג) דלחמין פ"ק דר"ה יג:) האורז והדוחן והשומשמתן שהשירשו יום אחד לפני ר"ה מחשערין לעצבר ומותרין מיד בשביעית אלאמא לא צעין [תוספת בלל] רק בחרישה וקצירה דכתיב (שמות לד) בחריש ובקציר משבות. אפילו ארבעים וי' יום. המסבך פירשתי כנדה: המסבך גפנו פירשתי פ"ק דצ"ב: